

לך לך (287)

להם שהיא אחותו, כדי להצילו שלא יהרגוהו, תהיה באיסור אשת איש, שמע מינה שמוותר לעבור איסור (כמו כאן איסור אשת איש) בכדי להציל חברו ממות (כמו כאן שלא יהרגו את אברהם). וזהו שאמרו במדרש: מכאן ששוחטין לחולה בשבת.

ספר "עלים לתרופה" בשם הכתב סופר

אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה (יג. ט) איתא במדרש פליאה על הפסוק "עשר תעשר", זהו שאמרו "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה". ותמוה הוא. יש לומר: אות ש' היא שמאלית, זהו לשון מעשר. ואם היא ימנית זהו לשון עושר. וחז"ל דרשו במסכת תענית (ט). על הפסוק "עשר תעשר", עשר בשביל שתתעשר. וזהו פירוש המדרש: אמר הקב"ה אם השמאל, שתעשה ש' שמאלית, שתעשר, אז אני 'אימנה' יתן לך עושר. שזה ש' ימנית. "ואם הימין", תעשה ש' ימנית שתקח העושר בשבילך ולא תעשר, אז "ואשמאלה", הקב"ה יעשה ש' שמאלית. ישארו לאדם רק המעשרות. לכן "עשר בשביל שתתעשר".

ספר "להתעזר באהבתך"

וינתן לו מעשר מפל (יד, כ)

יש לדקדק ממה נתן לו אברהם מעשר הלא לא לקח כלום ממלך סדום, כדכתיב אחרי זה: "אם מחוץ וְעַד שְׂרוּף נָעַל וְאִם אֶקַח מִפֶּלֶא אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשִׂיתִי אֵת אֲבָרָם" (יד, כג).

יש לומר דהענין כך הוא, דהנה כי כאשר אמר לו מלך סדום תן לי הנפש והרכוש קח לך, לא רצה אברהם ליקח ממנו כלום משום דאברהם היה שונא מתנות. וטען מלך סדום ואמר לאברהם, הלא אתה הצלת זאת מזוטו של ים והרי הוא שלך, וכבר זכו העניים במעות המעשר, ונהי שאתה יכול למחול חלק שלך אבל אין אתה יכול למחול חלק העניים, וקח לך ממני על כל פנים המעשר שיהיה לך ליתן לעניים, השיב לו אברהם כי לא יקח ממנו אפילו כדי שיעור מעות מעשר כתוב: "עשר תעשר" ואמרו חז"ל (שבת קיט), עשר בשביל שתתעשר, ונמצא דהמעשר גורם להתעשר, ולא תאמר אני העשרתי את אברהם. שאל אותו מלך סדום, מה תעשה עם ממון עניים, השיב לו אברהם שיתן להם המעשר מכיסו.

ספר "מקח טוב"

ויוצא אתו החוצה ויאמר הנָּבִיט נָא הַשְּׂמִימָה וּסְפֹר הַפּוֹכְכִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ פֹּה יִהְיֶה זְרָעֶךָ (טו. ה)

כותב רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבה "חכמי לובלין", כי נמצא בזה רמז למעלה חשובה הנמצאת

לך לך מארץך וממולדתך ומבית אביך (יב. א)

מקשה ה"חידושי הרי"ם", הרי סדר היציאה הוא שהאדם יוצא קודם מבית אביו, ואחר כך ממקום הולדתו ולבסוף עוזב את ארצו, ואם כן מדוע כאן הפכה התורה את סדר הדברים? אלא שכאן בא הפסוק לרמוז את הדרך לתיקון המידות הרעות שבאדם. יש מידות רעות שבאות לאדם מצד השפעת המקום שבו הוא נמצא, "מארץך", יש מידות רעות שבאות מצד המשפחה, "וממולדתך", ויש מידות רעות שבאות מצד ההורים, "ומבית אביך". התורה כתבה את סדר הדברים לפי הקושי להתגבר עליהם, מהקל אל הכבד. קל יותר להתגבר על המידות הרעות שבאות מצד המקום, מחמת שהן חיצונות יותר. על המידות הרעות הבאות מצד המשפחה קשה יותר להתגבר, ועל המידות הרעות הבאות מצד ההורים קשה מאוד להתגבר מפני שהן מוטבעות בטבע האדם.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

והיה ברכה (יב. ב)

בך חותמין ולא בהם (רש"י). נאמר במשנה: על שלשה דברים העולם עומד, על התורה על העבודה ועל גמילות חסדים (אבות פ"א מ"ב), שלושת עמודי עולם אלה הם כנגד שלושת האבות, אברהם היה גמילות חסדים, יצחק עבודה, שהקריב עצמו קרבן ה', יעקב, התורה, שהרי היה, איש תם יושב באוהלי תורה.

בדורות האחרונים שלפני ביאת המשיח תתמעטנה התורה והעבודה ולא יגאלו ישראל אלא בזכות צדקה וגמילות חסדים, כמו שאמר הכתוב: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". (ישעיה א. כז). וזהו הרמז בדברי רש"י: "בך חותמין", החתימת הגלות, כלומר סיומה תהיה רק בך, בגלל מידת גמילות חסדים שבך, שכן לדאבון הלב תהיינה התורה ועבודה במידה מועטת ביותר.

ספר "מענינה של תורה"

אמרי נא אחתי אַתָּה (יב. ג)

מדרש פליאה: מכאן ששוחטין לחולה בשבת, והוא תמוה. ונראה כי לכאורה אפשר היה לומר, דהגם דקיימא לן (יומא פה:): וחי בהם ולא שימות בהם, היינו שהאדם בעצמו מותר לחלל שבת בכדי להציל נפשו, אבל מנין שמוותר לאדם לחלל שבת בכדי להציל נפש זולתו, כגון לשחוט לחולה כדי להצילו ולהחיותו. אלא שיש להוכיח זאת ממה שאמר אברהם לשרה: "אמרי נא אחתי אַתָּה" כדי שלא יאמרו אשתו זאת "וְהָרְגוּ אֶתִּי וְאֶתְּךָ יַחְיִי", כי הנה, אם היו הורגים את אברהם, אזי שוב לא היתה שרה עוברת על איסור אשת איש, ועכשיו שתאמר

להפרד ממנה ולנטשה. ולכן אנו מברכים בברית "כשם שנכנס לברית" כשם שברור הוא שתהא מצוה זו עמו כל ימי חייו, "כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים" ויהא דבק לעולם אף בשאר המצוות שהוא מצווה לקיימן.

אמרי בנימין

הלכה: לקבוע סעודה בערב שבת

אסור לקבוע סעודה גדולה בערב שבת, שאין רגילים בה בשאר ימי החול, וכל היום בכלל האיסור, ולאכול ולשתות ולקבוע סעודה שרגילה בה בחול מצוה להמנע מתשע שעות ולמעלה. ומיהו אף שלהלכה, אוכל והולך עד שתחשך, ואפילו להתחיל מותר, זהו דוקא לצורך שעה, אבל לעשות כן תמיד, יש לאסור מתשע שעות ולמעלה, שאם לא כן נראה כמזלזל בכבוד שבת.

חזון עובדיה שבת חלק א'

פתגם: מוטב שאכשל באהבת חנים מאשר בשנאת חנים.
רב נחמן מברסלב

חקירה: ברכת כהנים

מקריין לכהנים מחשש שיטעו או מפסוק "אמור להם" (אבן האזל תפילה יד-ג: רמב"ם מהפסוק) **ספר "קובץ יסודות**

סיפור: פשרו של נוטריקון

רב פלוני שלח מכתב לעמיתו בעיר אחרת, וכתב בראש המכתב תואר בנוטריקון: ה"ה. כששאלוהו מקורביו לפשר ראשי תיבות, הסביר הרב: הלה היה סבור מן הסתם, שראשי התיבות הם: הרב הגדול הגאון המפורסם, ואילו אני התכוונתי לפסוק הידוע בקהלת: **הבל הבלים הכל הבל.** **ספר חד וחלק חלק ד'**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אליהו בן זהרה, אברהם בן רבקה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, משה בן מזל פורטונה, אליהו בן זהרה.

בזרעו של אברהם, כביכול אמר ה' לאברהם, למרות שיודע אתה מראש כי מספר הכוכבים רב מכדי היכולת לספורם, מכל מקום אתה תביט השמימה ותנסה לספור, החיוב שלך הוא לעזות מה שביכולתך.

ספר "להתענג כהתענוגים"

שכר ארבע פסיעותיו של פרעה

וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מְאוֹת שָׁנָה (טו. יג.)

אמרו חז"ל בשביל ארבע פסיעות שלוה פרעה לאברהם שנאמר: "ויצו עליו פרעה אנשים וכו'" נשתעבדו בבניו ארבע מאות שנה שנאמר: "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה" (סוטה מו:). ביארו המפרשים שגזירת השיעבוד ודאי לא היתה בשביל זה, וכי מה פשע אברהם שליווהו פרעה. אלא השיעבוד נגזר בברית בין הבתרים בגלל שאמר: "במה אדע כי אירשנה". אלא שלא זכר שם אצל מי יהיו משועבדים, ובזכות ארבע הפסיעות שליווהו פרעה זכה שאצלו יהיו משועבדים.

ספר "אוצרות התורה"

אל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד, וַיֹּאמֶר אַבְרָם...מֵה תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עִירֵי... (טו, א-ג)

תפילה של אברהם: מה ראה אברהם להתפלל דוקא עתה על זרע? מבאר מהרא"ל **צונץ:** עד כה לא מצא אברהם מקום להתפלל על בנים. שהרי אמרו חז"ל (מ"ק כח) כי "בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מילתא". מציאות בנים אינה תלויה בזכויותיו של אדם, דבר המאפשר ולהתחנן על כך, אלא במזלו של אדם, אשר אותו אי אפשר לשנות, וכיון שכך הרי שאין כל מקום לתפילה על בנים, ומאחר שאמרו חז"ל כי ראה אברהם באיצטגנינות שלו שאינו מוליד בן, כלומר ידע לפי מזלו כי לא יהיו לו בנים לכך לא התפלל על כך. אולם עתה, מששמע אברהם "שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד", ונוכח לשמוע כי יש לו זכויות רבות, הבין כי יוכל להתפלל לשינוי המזל, מאחר שהרי בעלי התוספות (שם) כתבו, כי ע"י זכויות גדולות משתנה גם המזל, כי על זה אמרו (שבת קנא). **"אין מזל לישראל"**. ולכן בקש צאצאים. **רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"**

וְאַבְרָהָם בֶּן תְּשָׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בְּשֵׁר עָרְלָתוֹ (יז, כד)

בברית מילה אנו אומרים "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים". ונשאלת השאלה, מדוע אנו מכריזים הכרזה זו דווקא בשעת מצות הברית, ולא בשעת שום מצוה אחרת, אלא בכל המצוות אין ודאות שישאר האדם נאמן למצוה כל ימי חייו, ואמרו חז"ל "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". יכול יהודי להיות שומר תורה ומצוות שנים רבות, ובכת אחת בא ופורק את עולן ר"ל. מצוה אחת בלבד אין לחשוש לגבה, ואף יהודי לא יבטלנה לעולם, והיא מצות המילה. בין שרוצה בכך ובין שאינו רוצה בכך אין הוא יכול

